

Michaela Vosecká: Nezaměstnanost v Irsku

Posudek diplomové práce

Předkládaná diplomová práce se zabývá fenoménem v rámci EU opravdu unikátním a sice nezaměstnaností v Irsku. Zatímco jinde v EU nezaměstnanost narůstá, nebo stagnuje a hospodářství roste pomalu, v Irsku za posledních 15 let klesala a hospodářství rostlo vysokým tempem. Autorka píše bezchybnou češtinou, příkladně je zpracován seznam literatury i obsah. Správně je napsán úvod i závěr. Práce splňuje všechny formální náležitosti. Z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě.

Tomuto zajímavému a velmi dobře zvolenému tématu se měla nicméně podle mého soudu autorka věnovat s větší pílí. K předpokládané diplomové práci mám několik námitek z obsahového a formálního hlediska.

Začneme námitkami obsahovými. Není možné podléhat představě, že nárůst počtu absolventů vysokých škol přinese ekonomické zázraky, jak čteme na stránkách 67 - 74. Jak uvádí ve své poslední studii Jan Keller (*Vzdělanostní společnost?*, Sloa 2007), skutečnost je taková, že v západní Evropě rostl od roku 1950 rychleji sektor absolventů než nová pracovní místa odpovídající jejich kvalifikaci. Díky tomu jsou absolventi nuceni vykonávat méně kvalifikovaná zaměstnání, než je jejich vzdělání. Studium na vysoké škole je podle Kellera dnes v mnoha případech spíše náhradou podpory v nezaměstnanosti: Pokud je mladý člověk na vysoké škole, stojí to stát méně, než kdyby mu musel platit podporu v nezaměstnanosti, kde by asi jinak skončil.

Není možné ani jednoznačně tvrdit, že to byly investice do vzdělání, které přinesly Irsku úspěchy. Ostatně ČR v posledních 15 letech do vzdělání příliš neinvestuje, a také ekonomicky roste a nezaměstnanost zde klesá. Autorka opomíjí geografické příčiny „irského zázraku“: Irsko profitovalo z unikátní situace, kterou mu vytvořila globalizace světových trhů a vznik satelitní a on-line ekonomiky. Díky zdejší levné pracovní síle s angličtinou jako mateřským jazykem sem bylo možno přesunout řadu služeb z USA. Irsko profitovalo také ze skutečnosti, že je zde díky časovému posunu den, když je v USA noc, takže bylo možné sem přesunout řadu služeb, které by bylo třeba vykonávat v době, kdy většina občanů USA spí. To bylo atraktivní hlavně pro společnosti s velkými právními a finančními odděleními.

Autorka tvrdí, že „čím déle se lidé vzdělávají, tím větší jsou jejich příjmy“ (str. 64). Ani to není úplně pravda. S vyšší vzdělání roste plat jen po vzdělání vysokoškolské, pokud dosáhne jedinec vzdělání postgraduálního, opět klesá. Postgraduální vzdělání znamená totiž i tzv. překvalifikaci. Respondent je odsouzen vykonávat zaměstnání především ve vědě, tedy ve veřejném sektoru, neboť investice do výzkumu jsou pro podnikatelské subjekty málo atraktivní. Za druhé velmi záleží na studovaném oboru. Např. absolvování pedagogické fakulty v ČR odsuzuje jedince trvale k podprůměrnému platu (pokud pracuje v oboru), zatímco absolvování informatiky mu zaručuje plat výrazně vyšší.

Ve druhé části svého posudku se budu věnovat několika nedostatkům formálním. Obě dvě části diplomové práce - výklad nezaměstnanosti a nezaměstnanost v Irsku - spolu příliš nesouvisí. Celá diplomová práce pak působí jako dvě spojené bakalářské práce, jedna o nezaměstnanosti (str. 7 - 41) a druhá o nezaměstnanosti v Irsku (str. 41 - 69). Zcela by stačilo věnovat definici pojmu nezaměstnanosti stručný úvod, a pak se do hloubky ponořit do problematiky Irska.

Pokud si za cíl práce vybereme definovat nezaměstnanost a používáme k tomu téměř výhradně učebnice, pak náš text bude jejich pouhou kompilací. K tomu, abychom se dozvěděli, že nezaměstnanost je cyklická, frikční, sezónní a strukturální, nám stačí si nalistovat každý *Úvod do ekonomie* pro první ročník VŠ, nikoli diplomovou práci. Autorka opomíjí články z odborných časopisů (např. *Politická ekonomie* nebo populárně odborných jako např. *The Economist* nebo *Ekonom*), kde by se mohla dočíst o novějších pojetích nezaměstnanosti.

Trvalým nedostatkem diplomových prací je příliš krátký seznam literatury. Z cizojazyčných prací uvádí pouze Tanseyho dílo, jinak převažují učebnice ekonomie a internetové zdroje. Přitom máme v Praze jednu z nejlepších anglojazyčných ekonomických knihoven ve střední Evropě -

knihovnu CERGE založenou Janem Švejnařem.

Nedostatkem jsou také citace. Když uvádíme grafy (např. str. 15), musíme uvést také zdroj, jinak není jasné, jestli jsme graf sestavili sami, či jsme ho převzali. Dále je nadbytečné uvést na str. 47 tabulku a na stránce 48 ji prezentovat ve formě grafu. Autorka by si měla vybrat buď graf nebo tabulku, obojí nemá význam.

Autorka také čas od času upadá do popularizačního stylu. Např. na stránce 36 čteme: „Opakování je matka moudrosti, připomeňme si tedy, že hospodářská politika státu se provádí...“ Podobná klišé nemají v diplomové práci místo.

I přes zmíněné námitky doporučuji práci k obhajobě.

V Praze 5.5. 2008

PhDr. Stanislav Holubec, PhD.

2-3